

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 lutego 2019 r.

Pozycja 38

POSTANOWIENIE

z dnia 5 grudnia 2018 r.

Sygn. akt Ts 66/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.W. w sprawie zgodności:

- 1) art. 168 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2, art. 32 ust. 1 w związku z art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 130 § 1 w związku z art. 370 ustawy, o której mowa w punkcie pierwszym z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez adwokata i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 kwietnia 2018 r. (data nadania) skardze konstytucyjnej, J.W. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność:

1) art. 168 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim dopuszcza:

a) odmowę przywrócenia terminu dokonania czynności procesowej z powodu jakiegokolwiek postaci winy, w tym winy polegającej na lekkim niedbalstwie lub niedbalstwie, lub uchybienia procesowego bez zbadania okoliczności sprawy z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji;

b) automatyczną odmowę przywrócenia terminu do opłacenia pisma procesowego z powodu niezaskarżenia postanowienia odmawiającego zwolnienia z kosztów sądowych bez zbadania faktycznej sytuacji finansowej skarżącego na dzień upływu terminu wniesienia opłaty od pisma procesowego – z art. 45 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji, a także z art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji oraz z art. 2 Konstytucji;

c) odmowę przywrócenia terminu dokonania czynności procesowej bez jednoznacznego wskazania sytuacji, w których termin dokonania czynności procesowej może być przywrócony – z art. 32 ust. 1 oraz z art. 2 Konstytucji;

2) art. 130 § 1 k.p.c., w zakresie, w jakim wyznacza tygodniowy termin opłacenia pisma procesowego, którego niedotrzymanie skutkuje odrzuceniem apelacji w trybie art. 370 k.p.c., bez względu na wysokość tej opłaty lub możliwości finansowe skarżącego, nie zapewniając jednocześnie możliwości rozłożenia płatności na raty – z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Skarżący wniósł pozew przeciwko M.G. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w W. z 24 czerwca 2002 r. (sygn. [...]), a następnie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w W. z 28 kwietnia 2003 r. (sygn. [...]). Postanowieniem z 23 marca 2006 r. obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania przed Sądem Rejonowym w W., Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) pod sygn. [...]. Skarżący uzyskał pomoc prawną z urzędu oraz zabezpieczenie powództwa przeciwegzekucyjnego przez zawieszenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. (dalej: komornik) w sprawach Km [...] i Km [...].

Sąd Rejonowy wydał – 14 stycznia 2015 r. – wyrok oddalający powództwo skarżącego. Skarżący złożył wówczas wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z 18 czerwca 2015 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym (dalej: referendarz) zwolnił powoda od kosztów sądowych w części, tj. ponad kwotę 500 złotych. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 26 czerwca 2015 r. Zgodnie z art. 130 § 1 k.p.c. termin opłacenia apelacji upływał 3 lipca 2015 r. Skarżący uiścił opłatę od apelacji w kwocie 500 złotych 8 lipca 2015 r., tj. 5 dni po upływie terminu i złożył wniosek o przywrócenie terminu wniesienia apelacji oraz skargę na orzeczenie referendarza.

Sąd Rejonowy, postanowieniem z 18 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. [...] oddalił wniosek skarżącego o przywrócenie terminu wniesienia skargi na orzeczenie referendarza i odrzucił skargę, a postanowieniem z 27 listopada 2015 r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu wniesienia apelacji na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. i odrzucił apelację na podstawie art. 370 k.p.c., wskazując, że braki nie zostały uzupełnione w terminie. W postanowieniu tym podkreślono, że na oddalenie wniosku o przywrócenie terminu wniesienia apelacji decydujący wpływ miała okoliczność, że skarżący mógł zaskarżyć orzeczenie referendarza.

Skarżący wniósł zażalenie na postanowienie z 18 listopada 2015 r. oraz na postanowienie z 27 listopada 2015 r., jednocześnie wnosząc o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem referendarza z 7 stycznia 2016 r. skarżący został zwolniony od opłaty sądowej od zażalenia na postanowienie z 27 listopada 2015 r., a postanowieniem z 13 kwietnia 2016 r. został zwolniony od opłaty sądowej od zażalenia na postanowienie z 18 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w W. Wydział Cywilny Odwoławczy, postanowieniem z 21 czerwca 2016 r. (sygn. [...]) oddalił zażalenie skarżącego na postanowienie referendarza sądowego z 18 listopada 2015 r., a postanowieniem z 20 czerwca 2016 r. (sygn. [...]) oddalił zażalenie na postanowienie z 27 listopada 2015 r. (tj. o odrzuceniu apelacji powoda).

3. W skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o zawieszenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko niemu z wniosku wierzyciela M.G. w związku z uprawomocnieniem się wyroku Sądu Rejonowego z 14 stycznia 2015 r. (sygn. [...]); tj. postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. pod sygn. Km [...] i Km [...] na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w W. z 28 kwietnia 2003 r. (sygn. [...]) oraz wyroku Sądu Rejonowego z 14 stycznia 2015 r. (sygn. [...]) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 22 marca 2017 r.

29 sierpnia 2018 r. Trybunał wydał postanowienie tymczasowe, wstrzymujące: wykonanie wyroku Sądu Rejonowego z 14 stycznia 2015 r. (sygn. [...]) zaopatrzonego w klauzulę

wykonalności z 22 marca 2017 r. oraz wykonanie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w W. z 28 kwietnia 2003 r. (sygn. [...]).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna. Jednocześnie Trybunał przypomina, że składu rozpoznającego sprawę *in merito* nie wiąże stanowisko zajęte w postanowieniu o przekazaniu skargi konstytucyjnej do rozpoznania merytorycznego, bowiem na każdym etapie postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi Trybunał bada, czy nie zachodzi któraś z ujemnych przesłanek procesowych (wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51).

2. Skargę konstytucyjną sporządził i wniósł adwokat działający w zastępstwie adwokata ustanowionego z urzędu, załączając do skargi zarówno zawiadomienie o wyznaczeniu pełnomocnika z urzędu, jak i dokument poświadczający substytucję.

Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ postanowienie Sądu Okręgowego w W. z 20 czerwca 2016 r. (sygn. [...]) jest prawomocne i nie przysługują od niego żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

Dochowany został również trzymiesięczny termin wniesienia skargi konstytucyjnej. Termin ten rozpoczął swój bieg 26 września 2016 r. (data doręczenia ostatecznego orzeczenia). Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wniesiono 4 października 2016 r. (wstrzymanie biegu terminu). 29 stycznia 2018 r. doręczono adwokatowi T.P. pismo ustanawiające go pełnomocnikiem z urzędu, dlatego bieg terminu wniesienia skargi został podjęty 8 marca 2017 r. Skarga konstytucyjna została wniesiona 21 kwietnia 2018 r. przez adwokata A.M.K. działającą w zastępstwie pełnomocnika ustanowionego z urzędu. W tych okolicznościach, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 36 u.o.t.p. TK w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie, do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.). Z powodu braku odrębnej regulacji w u.o.t.p. TK, termin o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, oblicza się zgodnie z przepisami k.p.c., a w myśl odesłania wynikającego z art. 165 § 1 k.p.c. – według przepisów prawa cywilnego. Stosownie do art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.), jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana – co ma miejsce w świetle art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p. TK – to miesiąc liczy się za dni trzydzieści. Wobec tego, trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej, określony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK – w przypadku złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zgodnie z art. 44 ust. 2 u.o.t.p. TK – liczy się za 90 dni. Od dnia rozpoczęcia biegu terminu do dnia wniesienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu upłynęło 7 dni, natomiast od dnia podjęcia biegu terminu do dnia wniesienia skargi upłynęło 81 dni. Skargę konstytucyjną wniesiono zatem po upływie 88 dni, zachowując przewidziany prawem – trzymiesięczny (tu: dziewięćdziesięciodniowy) – termin.

W ocenie Trybunału skarżący wskazał, które przysługujące mu konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK). Wątpliwości co do poprawności metodologicznej prezentowanego w skardze uzasadnienia, Trybunał – w ramach rozpozna-

wanej sprawy – postanowił rozstrzygnąć na korzyść skarżącego, pozostawiając je do rozpoznania na etapie kontroli merytorycznej.

3. Wobec tego, że złożona skarga spełnia wymagania przewidziane w u.o.t.p. TK i nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, to – na podstawie art. 61 ust. 2 tej ustawy – zasadne było nadanie jej dalszego biegu.